

58.

DEO OPTIMO MAXIMO
UNI ET TRINO,
VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCÆ,

Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA,*
CARDINALITIIS DISPUTATIONIBUS;
*manè discutienda in Scholis Medicorum, die Jovis decimâ-sexâ mensis
Martii, anno Domini M. DCC. LXXV.*

M. NATALI-MARIA DE GEVIGLAND,
Doctore Medico Rectorum in Germaniâ Ducum & Militum Nosocomiorum
nuper Medico, vices gerente M. EXUPERII-IOSEPHI BERTIN, Supremi
Valachiæ & Moldaviæ Principis Medici, antiqui Regis Exercituûm & Castro-
rum Medici Primarii, nec-non è Regiâ Scientiarum Academiâ, Doctoris Me-
dici, Præsidis.

An post longas defatigationes, subito instituta vita deses, periculosa?

I.

ICTO irrevocabili, natus inter dolores homo, per vitæ sum-
mam brevem, quàm multis opprimitur miseriis! A Naturâ prima
mali labes. At sæpius sexcentis vitæ erroribus, ipsi Naturæ vitio
stimulus addimus: nec per nostram patimur stultitiam, sopita silere
aliquandiu quæ fovemus intus morborum semina; sicque inelucta-
bilis lethi acceleramus gradum. Quàm aliter esset mortalibus, si
religiosi, Medicinæ cultores, illius aris debitos imponent honores! Discerent
ab eâ, vitam quæ faciant beatiorum. Qui leges illius servat, salubrem aspectum
solis, salutiferamque ventorum perflationem in habitationem volet sibi catus hos-
pes. Curæ semper erit illi purus aër, tenuis, serenus, temperatus, nullis in-
quinatus vitis: non omnia indiscriminatim usurpabit alimenta; quæ magis Euchyma,
Eupepta magis seliger. Deteriora sobrietate reddet benefica. Appositis quæcumque
sint, edulis utetur ad reficiendum corpus, non ad irritandam voracitatem. Potum
queret qui faveat digestionì, sedetque sitim non vero accendat. Legitimè tantum
excernenda, è corpore prudenter eliminabit; retinenda servabit prudentior. Doctus
quàm profunt læti affectus, animi pathemata, tranquillitati suæ infensa, vitabit
sapiens. Docet pariter Ars salutifera longiori somno turpiter saginari corpus,
vigiliarum nimietate tabescere oculus. Utriusque par necessitas: Suus sit in utroque
modus. Monstrat quid & quantum dotibus contrarii: conferant ad vitam motus &
quies. Motu vivimus, pereunte motu vita perit. Viget ab illo solidorum fluidor-
umque corporis actio reciproca, vigent functiones, secretiones & excretiones
variae. Provocat appetitum, digestionì utilem operam reddit, providet nutritioni
opportuna, totum corpus firmat. Sed ne quid nimis. Lassitudinem supervacaneam
fugiens, non reformidabis necessariam. Hâc arte blandam voluptatem afferent
succedaneæ quietis vices. Illius beneficio labefactatæ reficiuntur vires, corpus inf-

* Propugnata anno 1761. Autore M. NICOLAO JEANROY.

2
taurabitur. Vis sanus esse? Prudens alterum tempestivè alteri oppone. Eventu non dubio, alter alteri si modum non excesseris, medebitur: Si excesseris, cautè progredere: corpore diuturnis laboribus defatigato, cave subito desidiosa vitæ prorsus te committas, Omnis enim subita mutatio periculosa.

I I.

PERICULOSAM esse omnem mutationem subitanam etiam si non moneret oportune divus Senex, nonne vulgaris & quotidiana indicat experientia? Calefacta nimis corpora halitu frigido dissilire protinus, quis ignorat? Partes corporis viventis frigore urenti stupefactas, si æstu subito hypocausti calidioris imprudenter afflentur in gangrænam & sphacelum abire norunt omnes. Calidam aëris temperiem frigida excipiat, pressio pede sequitur proteiforme Catharrorum genus omne; nascuntur Anginæ, Pleuritides, Peripneumoniæ, &c. Repentinis quibuscumque aliis aëris mutationibus mille modis afficimur aut lædimur. Lætitia & mœror, si ex improviso, jure pari mortem subitam afferunt. A subito furore, timore, vel aliis quibuscumque animi pathematibus idem periculum imminet. Quid non reformidandum à subita suppressione mensium, lochiorum hæmorrhoidum, &c? Evacuaciones quædam licet exleges, si consuetæ (ut in quibusdam hominibus,) cum medicastorum imperitiâ fiunt imprudenter, quàm tristes agunt in corpore tragædias! Non aliâ ratione, doctâ medentis operâ ereptus orci faucibus æger, post longa jejunia, si Medico dissidentibus stultè credens mulierculis latranti stomacho subito nimis indulgeat, tollitur è medio non hæc pollicitus sibi. *Ipsa quoque consuetudo, quam non male alteram naturam appellant, fert vix credenda.* Hinc

*Proscit poto Mithridates sæpe veneno,
Toxica ne possent sava nocere sibi.*

Helluones, edacesve, severiori diætâ, vini liquorumque ardentium strenuè potiores, à subita consuetorum privatione, quasi fulcro soluto repente cadunt. *Mutatio subita à consuetis in nova, est ubique & semper quàm maxime periculosa; licet ex malis vulgò habitis in bona putata transierit.*

I I I.

NON aliter sentias de vitâ desidiosâ post longas defatigationes subito institutâ. Otia non continuata, sed interpolata, corpori reficiendo egregium quidem ferent auxilium; at non impunè violentioris statûs quies longior proximam excipiet vices. Nec mirum: Quid enim per longas defatigationes corpori accidit? Quotidiano motu, eoque vehementiori quàm par esset, solidæ partes concussæ, majorem sollicitant influxum spirituum animalium, non sine magno tam pretiosi laticis dispendio vividius oscillant; hinc in fluidas reagent potentius, earumque accelerant gradum. Ab ingenti solidorum fluidorumque attritu, calor naturalis augetur ultra modum, functiones nimis intenduntur aut pervertuntur: Sanguis reciprocè magno impetu exprimitur & admittitur intrâ suos canales. Nec inde felicius absolvitur secretionum opus: fervidiori cursu abrepti humores vix subeunt minima vasorum secretoriorum oscula, aut partes eorum crassiores, tenuioribus solis frequentandos permeantes canaliculos, non invadenda sibi transiliunt loca. Fiunt interea copiosiores omnis generis excretiones per poros cutis, renes, intestina, &c. Motu continuo aquosæ dissilant humorum particulæ, spirituosæ avolant, retinenda excern-

nuntur foras; retenta coguntur in densitatem inflammationi proximam. Olea & Sales nimis trita & attenuata quasi in putredinem exaltantur. Plus equidem appetit ventriculus fame vividiori sollicitatus, digerit animosius. Sed qui tot partium detritarum reparationi sufficiat unus? Cum præsertim desideretur placidus ille intestinorum motus ad perfectam chyli secretionem tantoperè requisitus. Fractum igitur nec satis inflauratur corpus, nec humidum radicale vitæ pabulum illud apud veteres tam solemne, planè resarcitur. Tristis sanè corporis conditio, in quâ præceps ruit ad interitum! At quam tristior, si accedat improvisa quies & continuata! Quæ modò ultrà modum erant tensæ fibræ, relaxatæ in pari ratione fatiscunt. Jam nullo stimulo excitata torpescunt vasa. Hinc languebit humorum circulatio. Eorundem dissipatis prævio motu fluidioribus particulis factam inspissationem, jam non compensabit effœta solidorum actio. Hinc congestiones, obstructions omnimodæ. Langueunt omni solidorum systemate, languebunt & ipsa secretoria organa. Præviæ aut nullæ sient secretiones. Item de excretionibus; torpentibus oculis vasorum transpirationi dicatorum, non sentiet corpus debitæ perspirationis beneficia. Deficienti auxiliatricem denegabunt operam alvus, vesica, factæ & ipsæ inertes. Jam silet irrita lex sapientis naturæ, quâ iussit excretiones alias aliarum esse vicarias. Retentis excernendis, à luxuriantium humorum fœdâ colluvie quid non reformides! Non magis ingesta favent. Solito motu orbatus non appetita malè digerit alimenta ventriculus. Prævis auspiciis confecta Chylosis, hæmatosim labe suâ inficit. Hinc pessumdant humores quotquot sunt in corpore, (ut potè à sanguine derivati) quasi certatim suam singuli afferent morborum ihadem. Hoc docet ratio, confirmat experientia.

I V.

ET verò in agricolarum durum genus, & alios homines maximis laboribus addi-
di-
os coniciantur oculi. Dùm infelix pauperies urget, victum quærentes ferè continuo labore exercentur; illis vix requies ulla: & tamen nullum inde patiuntur damnum, contrà ferè illibatâ fruuntur sanitate, longævamque adipiscuntur ætatem. Iidem si ad meliorem fortunam devenerint, mille cruciantur infirmitatibus. Falsò incusant prævios labores; vitam fugiant inertem: illis exercitium præstò erit Medicinâ. Quâ ratione priùs stabat incolomis sanitas præsens, eâdem solâ amissâ restituetur. Aspiciere luceat novos homines, qui omnia lææ fortunæ incrementa debent improbo labori; & irrequietis concursationibus quæ sollicitè fortunam ambientes fecere ut ipsos Plutus amaret, cumulareque bonis. Dùm res angusta domi cogebat ad laborem, inculpatâ sanitate florebant. Mox re fortunisque auctiores dum plaudunt sibi, mollique otio dissolunt, fortunâ dulci ebrios numero beatorum eximit, aureis trabibus insidens morborum cohors. Robustus acri labore Miles, igneam per æstatem, pluviosque ventos, vitam sub dio & trepidis agit in rebus. Castra movet; aut ponit: nunc gravibus oncratus armis, longum & difficile iter facit, nunc raptim cursûs magis quàm itineris modo in hostem ducitur. Pulvere sordidum, totumque madentem su lore plusquàm frugalis excipit mensa. Stratus humi, ferè nudus, sub jove frigido, noctis vix degustat otia. In obsidionibus urbium quot superandi labores! Vix credas inextertus. Qui sit, ut tam durum sustineant homines vivendi genus, imò valeant, sint læti, sint florentes; nisi quod ab ipso vires animumque ducant labore? Adde quòd gravem militiam non parum levet amor patriæ, & pulchra laudum cupido. At verò si tam laboriosæ vitæ protinus otia continua succedant, militarium laborum quàm quietis patientiores, semota priùs occupat morborum caterva. Nonne prævi moris febres omnigenæ, pleuritides, peripneu-

monia nothæ, scorbutus, &c. totidem imprudentis otii stipendia, in hibernis plus denfant funera militum, quàm mædia inter prælia ipse hosticus ensis? Exercitum ferè incolumi Alpes impervias perripuit Annibalis labor, Romanosque ad Trebiam, Trasimena, & Cannas ingenti cæde prostravit. Sed Annibalis ejusdem exercitum, quem fortium arma Romanorum non vicerant, frugerunt ad Capuam mollioris otii voluptates & deliciae. Adeo corpus animumque ignava corrumpunt otia?

V.

QUIS posthac ausit post longos labores imprudenti sese committere otio? cùm à quiete minùs cautè usurpatà tot immineant pericula? Sibi longè tutius consulat quisquis exercitio indulgens debito, illius modum non exceßerit. Defessum corpus, non attritum, moderata quies certò reparabit & citrà noxam. At verò si necessitas imperiosior coegerit ad longos labores, ne imprudentius malum malo addas. Quæ data suo tempore profunt, intempestivè administrata nocent. Quiete subitâ & diutius protractâ nedum deperdita refarciantur, instaureturque corpus, fibrarum subitâ relaxatione earumque atoniâ, prosternuntur vires magis ac magis, miserè languet humorum circuitus, læditurque naturalium, vitalium & animalium functionum triumviratus. Status igitur corporis rationem habe sedulus; timeas fo-lidis torporem, marcorem fluidis inducere. Non nisi sensum ac sine sensu quies laboris excipiat vices, ne quid detrimenti sanitas capiat. Nè facias, sexcenta ingruent mala quæ seriorem exigent poenitentiam. Id caverat mens provida divini Senis docentis: *Naturam ægrè ferre subitas mutationes, sensimque etiam ad meliora convertendam esse.* Assentiunt melioris notæ auctores: *Neque ex nimio labore subitum otium, neque ex nimio otio subitus labor,* Celsus ait: & aliàs, *cum quis mutare aliquid velit, paulatim debet assuescere.* Ast reponet aliquis: *Contraria contrarius curantur*, lex est quam suprema morborum medicatrix fancivit natura; quò igitur longiori labore fuerit extenuatum corpus, eò celerior succedat quies & diuturnior ut pristinam corpus, recuperet dignitatem. Sumo quidem alternæ cum labore quietis vices, Verùm est modus in rebus: Otii ut laboris, sunt certi fines, quos ultrà citràque sanitas consistere non potest. Bellè instituta quies defessa membra levat, reparat spiritus: Sed diuturnior, ex se periculosa, tum maximè periculi plena est post longos labores. Dum vitant stulti vitia, in contraria currunt; si caret arte, ipsa semper ducit in vitium culpæ fuga.

Ergò post longas defatigationes, subitò instituta vita deses, periculosa.

Proponcbat Parisiis AUGUSTINUS THOURET, Lexoviensis, Doctor Medicus
Cadomensis, nec-non Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Parisiensis
Baccalaureus. A. R. S. H. 1775. à sextâ ad meridiem,